

.....										
	Kod ucznia									
			-			-				
	Dzień		Miesiąc			Rok				
pieczętka WKK	DATA URODZENIA UCZNIA									

**KONKURS POLONISTYCZNY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM
ETAP WOJEWÓDZKI**

Motyw przewodni:
W poszukiwaniu innych światów

Drogi Uczniu,

witaj w III etapie konkursu polonistycznego. Zanim odpowiesz na pytania, przeczytaj uważnie instrukcję.

- Test liczy 12 stron i zawiera 15 zadań.
- Zadania odnoszą się do fragmentów tekstów lub do całości czytanych lektur.
- W zadaniach krótkiej odpowiedzi sprawdzana jest poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.
- Polecenia czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem, bądź piórem.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Nie używaj korektora.
- W przypadku testu wyboru (A, B, C, D) zaznacz prawidłową odpowiedź, stawiając znak **X** na literze poprzedzającej treść wybranej odpowiedzi.
Jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz znakiem **X** inną odpowiedź.
- Odpowiedzi do pozostałych zadań wpisuj w wyznaczone miejsca w teście.
- Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
- Pracuj samodzielnie.

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
możliwych do
uzyskania:

55 pkt.

Powodzenia!

Tekst I

Adaś pomyślał: Muszę znaleźć pana Betona. Jak ma znaleźć pana Betona? Nie wróci po niego w GAZ. Nie wróci do domu. Tam czekają Szpicie i sąsiad podwójny. Mógłby wrócić do pana Rumcajsa. Ale musiałby przejść znowu na piechotę do osiedla. Bał się bardzo, że nie trafi. Zgubi się po drodze między placami i po Godzinie Kruka ptaki Wronca wydziobią mu oczy. (Nie będę płakał, powiedział sobie. Nie będę, nie będę już płakał). Ale przypomniał sobie, że pan Jan ma wrócić do Cinkciarzy po Cynk. Trzeba więc tylko odszukać budynek PRZEZORNY. I tak odnajdzie pana Jana! [...]

Widział wyrastającą z centralnego placu wielką, betonową Wieżę Wronca. Wieńczył ją szpic nad szpicami. Do niego muszą nadawać szpice wszystkich Szpicli. Od Wieży i do Wieży co chwila podlatywały Puchacze – Słuchacze. Wieża była szara jak wyschnięte błoto, a jeszcze większa szarość migotała w tysiącu jej okien. Wokół szczytu Wieży wirowały czarne spirale: stada kruków.

Widział wielorybowaty grzbiet GAZ – u przewalającego się powoli przez domy i ulice. GAZ unosił wielki łeb i wydawał w stronę chmur niemy ryk. W głębi GAZ – owej gardzieli majaczyły duchy przetrwionych przechodniów. Widział tak pod sobą całą mapę miasta. [...] Miasto na zachodnim brzegu było mniej szare. Miasto na brzegu wschodnim, gdzie zaraz Adaś wylądował, było tak szare, że z trudem przychodziło Adasiowi rozróżnić tam poszczególne domy. Wszystko zlewało się w jedną plamę szarości. Plama lekko pulsowała. [...]

Adaś zrozumiał, że oni wszyscy tu wyszarzyli się na śmierć. I że to wszystko było na odwrót. To nie Maszyna – Szarzyna zalewa ludzi szarością. To ludzie napędzają Maszynę – Szarzynę. A przez Maszynę – wszystkie telewizory w mieście i w kraju. Kineskopy działają w obie strony. Nawet jak kto nie chce – Maszyna – Telewizja go wyszarza. Najpierw oddaje jej Kolor. A potem ona żywi się szarością, pokazuje ją na ekranach. Nadaje tylko to, czym ludzie ją nakarmili. A oni jeszcze chodzą po mieście i oszarzają domy, ulice i innych ludzi.

Jacek Dukaj, *Wroniec*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2009, s. 74 – 221.

Zad. 1. (0-3)

Na podstawie tekstu I wymień i objaśnij cztery mechanizmy totalitarnej władzy w PRL nazwane przez chłopca.

- .....
- .....
- .....
- .....

Zad. 2. (0-5)

W czterech – pięciu zdaniach wyjaśnij własnymi słowami i zinterpretuj przemyślenia chłopca na temat: *szarej rzeczywistości, szarego człowieka, szarego życia*, odnosząc się do ostatniego akapitu tekstu i całej książki.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zad. 3. (0-6)

Powieść pt. *Wroniec* zyskała miano *baśniowej fantasmagorii*¹. Uzupełnij tabelę, wpisując po trzy przykłady wskazujące na obecność w utworze konwencji baśniowej oraz konwencji onirycznej.

Konwencja baśniowa	Konwencja oniryczna
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Zad. 4. (0-2)

Wskaż podstawę słowotwórczą oraz formant, a także zapisz definicję (parafrazę) do wyrazów *zakruczeni* i *wroniaczy*.

Podstawa słowotwórcza	Parafraza	Formant

---

¹ Fantasmagoria - urojenie, złudzenie, iluzja, fantastyczność; czasem też wymieszanie jawy i snu czy też rzeczywistego świata z fantastycznym (co może skutkować interesującym efektem artystycznym).

Zad. 5. (0-4)

Wypisz z tekstu I wszystkie słowa należące do rodziny wyrazów utworzonych od przymiotnika *szary* oraz uzupełnij o trzy własne przykłady.

Z tekstu

- rzeczownik: .....
- czasownik: .....

Przykłady własne:

- imiesłów przymiotnikowy: .....
- imiesłów przysłówkowy współczesny: .....
- przysówek: .....

Zad. 6. (0-2)

Opisz, jakie mechanizmy językowe doprowadziły do powstania słów:

Bubeki

.....

Milipant

.....

Zad. 7. (0-1)

W wyrazach: *przypomniał*, *trzeba* zachodzi zjawisko zwane

- A. ubezdźwięcznieniem międzywyrazowym.
- B. uproszczeniem grup spółgłoskowych.
- C. zanikiem dźwięczności w wygłosie.
- D. ubezdźwięcznieniem wewnątrzwyrazowym.

Zad. 8. (0-4)

Wskaż cechy narratora i narracji w tekstach: *Wroniec* i *Folwark zwierzęcy*.

Utwór	Narrator	Narracja
<i>Wroniec</i>		
<i>Folwark zwierzęcy</i>		

Tekst II

Rozejrzałem się po swoich sąsiadach. Stali patrząc nieruchomo przed siebie. Właśnie tak: stali patrząc nieruchomo przed siebie. Nie widać było po nich żadnego zniecierpliwienia. Żadnego niepokoju, zdenerwowania, złości. Przede wszystkim – o nic nie pytali, o nic, nikogo. [...] Co prawda od epoki stalinizmu minęło trochę czasu, ale jej pamięć jest żywa, a nauki, tradycja i nawyki z tamtego okresu pozostały, utrwaliły się w świadomości i będą długo wpływać na zachowania ludzi. Iluż z nich (czy ich rodzin, znajomych itd.) poszło do łagrów za to, że w czasie zebrania, czy nawet prywatnej rozmowy, zapytało o to i owo? Ilu z tego powodu złamało sobie karierę. Ilu straciło pracę. Ilu straciło życie. Latami w całej biurokracji i w policji panował rozwinięty system śledzenia i donoszenia, dotyczący tylko jednej sprawy: czy ktoś pytał? O co pytał? Podać nazwisko tego, co pytał. [...] Rozległa, i zdawałoby się, tak niezbędna życiu sfera pytań była nie tylko zakazanym polem minowym, ale wręcz wrogą i nienawistną częścią mowy, a to dlatego, że monopol na zdawanie pytań był w praktyce sowieckiej zarezerwowany dla oficerów śledczych. [...] Wszyscy jednak wiedzą, że pytanie oficera śledczego nie jest pytaniem akademickim, bezinteresownym, zdany po to, aby mozolnym, choć intrygującym wysiłkiem zgłębiać mroczne tajemnice naszego bytu. W każdym pytaniu śledczego jest przecież ukryty śmiertcionośny ładunek, pytanie jest zadawane po to, aby cię zniszczyć, wdeptać w ziemię, unicestwić. Nie przypadkiem określenie „krzyżowy ogień pytań” jest wzięte ze słownika walki, frontu, wojny, śmierci. W rezultacie w Imperium było coraz mniej i mniej ludzi zadających pytania i coraz mniej wszelkich pytań. Ponieważ forma pytająca języka była zawłaszczona przez śledczych, przez tzw. organa, przez dyktaturę, już sama tonacja zdania wyrażająca chęć dowiedzenia się czegoś sygnalizowała zagrożenie, mogła zapowiadać złowieszcze fatum. Dlatego też stopniowo zanikła i sztuka formułowania pytań [...] i nawet sama potrzeba ich zadawania. Wszystko coraz bardziej przedstawiało się takim, jakim miało być. Zwyciężyła niedająca się zakwestionować ani podważyć oczywistość. A skoro tak się stało, pytań już po prostu nie było. W ich miejsce pojawiała się nieskończona ilość powiedzeń, zawołań i zwrotów wyrażających aprobatę tego, co jest, obojętność, brak zdziwienia, pokorne przyzwolenie, rezygnację.

Zad. 9. (0-1)

Na podstawie powyższego tekstu można wywnioskować, że credo pisarstwa Kapuścińskiego najlepiej zawiera się w stwierdzeniu:

- A. *Zanotować wszystko, co widzę.*
- B. *Być tam, gdzie coś się dzieje.*
- C. *Zrozumieć innych, zrozumieć siebie.*
- D. *Zobaczyć to, czego nie mogą zobaczyć inni.*

Zad. 10. (0-1)

Jeśli reportaż jest collegem różnych form wypowiedzi, to przytoczony fragment ma cechy narracji

- A. eseju.
- B. opowiadania.
- C. sprawozdania.
- D. opisu .

Zad. 11. (0-5)

Na podstawie tekstów zamieszczonych w arkuszu sporządź wyjaśnienie hasła: *człowiek systemu totalitarnego*, uwzględniając w nim m.in. pięć charakteryzujących go cech.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zad. 12. (0-1)

Cytowane zdanie: *Co prawda od epoki stalinizmu minęło trochę czasu, ale jej pamięć jest żywa, a nauki, tradycja i nawyki z tamtego okresu pozostały, utrwaliły się w świadomości i będą długo wpływać na zachowania ludzi.* jest przykładem

- A. zdania złożonego podrzędnie okolicznikowego.
- B. zdania pojedynczego z rozwiniętą grupą podmiotu i orzeczenia.
- C. zdania wielokrotnie złożonego współrzędnie.
- D. zdania złożonego z imiesłowowym równoważnikiem.

Zad. 13. (0-2)

Nazwij postawy charakteryzowane w poniższych definicjach.

Podporządkowanie się normom obowiązującym w grupie, do której się należy, zarówno tym, które się akceptuje, jak i tym, których się nie uważa za słuszne - .....

Postawa życiowa, którą cechuje zachowanie spokoju wewnętrznego, hartu ducha i opanowania nawet w trudnych sytuacjach - .....

Zad. 14. (0-4)

Odwołując się do przykładów z powieści *Folwark zwierzęcy*, udowodnij zasadność nazwania jej: **satyrą, parabolą, bajkową opowieścią**. Wyjaśnij dwa z tych pojęć.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS